

Handläggare
Christina Egerbrandt
Telefon: 08-508 08 032

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd
2018-04-19

Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter samt Stockholms stads strategi för romsk inkludering

Remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Remisserna besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Maria Laxvik
Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har sänt förslag till Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter och förslag till Stockholms stads strategi för romsk inkludering på remiss till stadsdelsnämnden. Förvaltningen är positiv till förslagen. Förslaget till nya riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter tydliggör, enligt förvaltningen, på ett bra sätt ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen och fack- respektive stadsdelsnämnderna. Förslaget till strategi för romsk inkludering ska ses som ett komplement till stadens riktlinjer för nationella minoriteter och tydliggör ansvarsfördelningen för arbetet samt formulerar konkreta utvecklingsområden som exempelvis modersmålsundervisning, vuxenutbildningar och praktikplatser.

Förvaltningen har noterat att en lagändring inom minoritetsområdet är på gång och föreslås städa i kraft den 1 januari 2019. Innan beslut tas i kommunfullmäktige bör underlaget kompletteras med en analys om vad detta kan innebära för stadens åtaganden och riktlinjer.

Bakgrund

Kommunstyrelsen fick i uppdrag i budget för 2016 att se över samrådsprocessen med de nationella minoriteterna och i budget för 2017 att ta fram riktlinjer för stadens arbete med nationella minoriteter.

Den nu gällande lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724 minoritetslagen) trädde i kraft den 1 januari 2010 och omfattar judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar som nationella minoritetsgrupper och jiddisch, romani chib med alla varieteter, samiska med alla varieteter, finska och meänkieli som nationella minoritetsspråk.

År 2010 antog kommunfullmäktige *Nationella minoriteter och minoritetsspråk – åtgärdsplan för Stockholms stad*. Åtgärdsplanen slog fast att varje nämnd har ansvar för att se till att minoritetslagen följs.

De nationella minoriteterna har lyft vikten av att ta fram nya riktlinjer inklusive nya samrådsprocesser för stadens arbete med de nationella minoriteternas rättigheter och tydliggör ansvarsfördelningen mellan nämnderna. Dessa synpunkter har även framförts av fack- och stadsdelsförvaltningarna.

År 2016 ansökte Stockholms stad och beviljades av regeringen att under två år vara en av fem utvecklingskommuner för romsk inkludering. Satsningen är en del av regeringens *20-åriga strategi för romsk inkludering* med målet att den rom som år 2032 fyller 20 år ska ha samma möjligheter i livet som en icke-rom. Regeringens strategi har sin utgångspunkt i mänskliga rättigheter med särskild betoning på icke-diskriminering.

Ansökan beviljades och i budget för 2017 fick kommunstyrelsen i uppdrag att i samråd med romska företrädare och berörda nämnder ta fram en strategi för romsk inkludering.

Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter samt *Strategi för romsk inkludering* har sänts på remiss till stadsdelsnämnden för yttrande senast den 20 april 2018 respektive 5 maj 2018.

Ärendet

Ett Stockholm för alla är en stad som lever upp till och respekterar mänskliga rättigheter, är fri från diskriminering och stärker demokrati och inflytande för sina invånare. De nationella

minoriteternas och romers rättigheter är en del av Stockholms stads arbete med att värna de mänskliga rättigheterna.

Riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter

Förslaget till nya riktlinjer beskriver stadens arbete med nationella minoriteters rättigheter och fördelar ansvaret mellan stadens nämnder. Riktlinjerna ersätter åtgärdsplanen *Nationella minoriteter och minoritetsspråk - åtgärdsplan för Stockholms stad* från 2010.

Staden har inför framtagandet av de nya riktlinjerna genomfört samråd med samtliga nationella minoritetsgrupper och stadens förvaltningar för att inhämta erfarenheter och kunskap.

I förslaget till riktlinjer tydliggörs ansvarsfördelningen inom olika områden och för respektive kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, servicenämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna. De olika områdena är:

- Nationella minoriteters rätt till sitt minoritetsspråk.
- Nationella minoriteters rätt till sin kultur
- Nationella minoriteters rätt till information
- Nationella minoriteters rätt till delaktighet och inflytande
- Nationella minoriteters rätt till förskola och äldreomsorg på sitt språk
- Kompetensutveckling och rekrytering
- Samordning och uppföljning

Stadsdelsnämndens ansvarsområden är, enligt förslaget, sammanfattningsvis att uppmärksamma och uppmuntra initiativ från de nationella minoriteterna om språkliga och kulturella insatser i sina verksamheter som stärker och utvecklar de nationella minoritetsspråken samt verka för mötesplatser för de nationella minoriteterna. Stadsdelsnämnderna ska genom förskolan bidra till att barn som tillhör de nationella minoriteterna får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

Nämnderna ska tillvarata och utveckla medarbetares kompetens om minoritetslagstiftningen, de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken. Berörda nämnder ska rekrytera medarbetare med kunskap i de nationella minoritetsspråken till verksamheter som direkt vänder sig till stockholmarna.

Strategi för romsk inkludering

Strategin syftar till att insatser som skyddar och främjar romers rättigheter som nationell minoritet ska utvecklas och hinder som romer kan erfaras i stadens verksamheter undanröjas.

Utvecklingsarbetet ska präglas av romsk delaktighet och egenmakt, principen om icke-diskriminering samt kunskap om och respekt för romers historia, språk och kultur. Strategin ska ge stadens verksamheter en gemensam plattform i arbetet med att säkerställa romers mänskliga rättigheter och lägga fast en övergripande inriktning, arbetssätt och ansvarsfördelning. Strategin är ett komplement till *Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter*.

Strategin behandlar följande områden:

- Rätten till arbete och försörjning
- Rätten till utbildning
- Rätten till kultur
- Rätten till social omsorg och trygghet
- Ansvarsfördelning och uppföljning

För stadsdelsnämnden innebär strategin sammanfattningsvis att fortsätta samarbeta med stadens förvaltningar och andra myndigheter kring enskilda personer som står långt från arbetsmarknaden samt samverka med arbetsmarknadsförvaltningen kring att utveckla deras *brobygggarverksamhet*.

Stadsdelsnämnderna ska genom förskolan bidra till att barn som tillhör de nationella minoriteterna, i det här fallet romska barn, får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. Kulturnämnden och stadsdelsnämnderna ska genomföra insatser för att underlätta för den romska minoriteten att söka kultur- och utvecklingsstöd.

Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla ett strategiskt och långsiktigt arbete som ökar den romska minoritetens förtroende för socialtjänsten. Det handlar om att öka brukarmedverkan, delaktighet och dialog. Prioriterade grupper är romska kvinnor samt barn och unga. Rutiner och arbetssätt ska ses över så att de bidrar till att i större utsträckning involvera romska nätverk när romska barn är under utredning för att omhändertas enligt LVU samt, när det lämpar sig, placeras i jour- och familjehem med romsk kulturkompetens.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom äldreomsorgsavdelningen i samverkan med socialtjänstavdelningen och förskoleavdelningen. Ärendet har behandlats av stadsdelsnämndens pensionärsråd den 16 april, råd för funktionshinderfrågor den 12 april och förvaltningsgruppen den 12 april. Synpunkter framgår av protokollen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Ett Stockholm för alla är en stad som lever upp till och respekterar de mänskliga rättigheterna. Det är en stad fri från diskriminering och en stad som stärker demokrati och inflytande. De nationella minoriteternas rättigheter är en del av arbetet med att värna detta.

Förvaltningen välkomnar förslaget till riktlinjer för arbetet med de nationella minoriteternas rättigheter. Förvaltningen har deltagit i arbetet med de nationella minoriteternas rättigheter genom att inom Kluster innerstaden framför allt arbeta med minoritetsfrågor inom ramen för förvaltningsområdet för finska språket. Förvaltningen har genom detta arbete konstaterat att det finns områden som behöver förtydligas. Det har framför allt gällt ansvarsfördelningen inom staden samt samrådsförfarandet. Förvaltningen kan nu konstatera att dessa frågor har behandlats och ser positivt på de nya riktlinjerna.

Förslaget till nya riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter tydliggör, enligt förvaltningen, på ett bra sätt ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen och fack- respektive stadsdelsnämnderna. De tydliggör också vad som är tillämpligt för samtliga minoriteter och vad som endast gäller för förvaltningsområdet för finska språket.

Det är, enligt förvaltningen, bra att kommunstyrelsen samordnar de nationella minoritetsfrågorna och genomför samråden med samtliga nationella minoriteter. Tidigare har samråd skett på alla nivåer och på samtliga facknämnder samt stadsdelsnämnder inom respektive kluster¹. Enligt förslaget till nya riktlinjer ska samråd genomföras tematiskt med fokus på kultur, skola och äldreomsorg och respektive nämnd ska bjudas in att delta. Det förefaller vara ett bra sätt att samråda som kan leda till konstruktiva diskussioner med konkreta förslag.

Förslaget till strategi för romsk inkludering ska ses som ett komplement till stadens riktlinjer för nationella minoriteter. Strategin föreslås gälla 2018-2022 och tydliggör en övergripande

---

¹ Kungsholmens stadsdelsnämnd tillhör Kluster 1 innerstaden.

inriktning samt ansvarsfördelning för stadens fortsatta utvecklingsarbete inom rättighetsområdena arbete och försörjning, utbildning, kultur samt social omsorg och trygghet. Stadsdelsförvaltningen bedömer att strategin bidrar till att stärka stadens utvecklingsarbete med romers rättigheter som nationell minoritetsgrupp. Strategin tydliggör ansvarsfördelningen för arbetet samt formulerar konkreta utvecklingsområden som exempelvis modersmålsundervisning, vuxenutbildningar och praktikplatser.

Förvaltningen har noterat att en lagändring inom minoritetsområdet är på gång och föreslås städa i kraft den 1 januari 2019. Innan beslut tas i kommunfullmäktige bör underlaget kompletteras med en analys om vad detta kan innebära för stadens åtaganden och riktlinjer.

.....

Bilagor (2)

1. Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter.
2. Stockholms stads strategi för romsk inkludering.